

Anonymizované znenie

Preklad

C-580/19 – 1

Vec C-580/19

Návrh na začatie prejudiciálneho konania

Dátum podania:

30. júl 2019

Vnútroštátny súd:

Verwaltungsgericht Darmstadt

Dátum rozhodnutia vnútroštátneho súdu:

21. február 2019

Žalobca:

RJ

Žalovaný:

Stadt Offenbach am Main

[omissis]

VERWALTUNGSGERICHT DARMSTADT

(Správny súd Darmstadt, Nemecko)

UZNESENIE

V správnom sporovom konaní

RJ,

[omissis] Biebergemünd,

žalobcu,

[omissis]

proti

mestu Offenbach am Main, [omissis] Offenbach am Main, [omissis] žalovanému,
týkajúcom sa odplaty za pohotovostnú službu/pracovnú pohotovosť na telefóne
Verwaltungsgericht Darmstadt (Správny súd Darmstadt) – [omissis]

[omissis] rozhodol:

Podľa článku 267 ZFEÚ sa Súdnemu dvoru Európskej únie predkladá žiadosť o rozhodnutie o týchto otázkach:

- 1. Má sa článok 2 smernice 2003/88/ES vykladať v tom zmysle, že doby pracovnej pohotovosti, počas ktorých je pracovník povinný, v zásahovej uniforme a so zásahovým vozidlom, dostaviť sa na hranicu mesta svojho služobného útvaru do dvadsiatich minút, sa považujú za pracovný čas aj vtedy, keď zamestnávateľ neurčil pracovníkovi miesto, na ktorom je povinný sa zdržiavať, avšak možnosť pracovníka zvoliť si miesto, kde sa bude zdržiavať, ako aj možnosť venovať sa svojim osobným a sociálnym záujmom je podstatne obmedzená?**
- 2. V prípade kladnej odpovede na prvú prejudiciálnu otázku:**

Má sa článok 2 smernice 2003/88/ES v prípade skutkových okolností uvedených v rámci prvej prejudiciálnej otázky vykladať v tom zmysle, že pri definícii pojmu pracovný čas sa prihliadne aj na to, či a v akom rozsahu je v priebehu pohotovostnej služby

vykonávanej na mieste, ktoré neurčil zamestnávateľ, potrebné pravidelne počítat' so služobným nasadením?

Odôvodnenie

I.

- 1 Účastníci konania sa v konaní vo veci samej nezhodujú v tom, či sa má doba pracovnej pohotovosti, ktorú vykonávajú velitelia zásahu v hasičskom zbore Offenbach am Main, považovať za pracovný čas.
- 2 Žalobca je štátnym zamestnancom a svoju službu vykonáva ako hasič (nadriadený pracovník hasičského stavu) hasičského zboru Offenbach am Main.
- 3 Okrem riadnej služby musí žalobca v súlade s právnymi predpismi, ktoré platia pre hasičský zbor Offenbach, pravidelne vykonávať aj takzvanú službu „štátneho zamestnanca veliteľského zásahového strediska“ (ďalej len „služba VZS“).
- 4 Počas služby VZS je žalobca v súlade s nariadením hasičského zboru o zásahovej službe povinný byť neustále dostupný, mať pripravenú svoju zásahovú uniformu a pohybovať sa zásahovým vozidlom, ktoré mu poskytol žalovaný. Počas služby musí žalobca prijímať hovory, počas ktorých sa mu ako vedúcemu zásahu oznamujú informácie o udalostiach, ktoré nastali a o ktorých musí rozhodnúť. V určitých situáciách je žalobca povinný sa dostať na miesto zásahu alebo na služobný útvar. Počas služby VZS si musí žalobca vybrať miesto, kde sa zdržiava tak, aby sa v prípade poplachu dokázal so zásahovým vozidlom a v zásahovej uniforme presunúť na hranice mesta Offenbach do 20 minút.
- 5 V priebehu týždňa trvá takáto služba VZS od 17:00 hod. do 7:00 hod. nasledujúceho dňa. Počas víkendu trvá služba VZS od piatka 17:00 hod. do pondelka 7:00 hod. Víkendová služba môže nadviazať na 42-hodinovú dennú týždennú službu. V priemere vykonáva žalobca službu VZS v rozsahu 10-tich až 15-tich víkendov za rok. V období od 1. januára 2013 do 31. decembra 2015 vykonal žalobca celkovo 126 služieb VZS. Pritom došlo k 20-tim poplachom, resp. zásahom. V trojročnom priemere bolo teda počas výkonu služieb VZS ročne vyhlásených 6,67 poplachov.
- 6 Žalobca požiadal o uznanie služby VZS za pracovný čas, ako aj o príslušnú odmenu. Túto žiadosť žalovaný odmietol rozhodnutím zo 6. augusta 2014, pretože žalovaný nepovažuje službu VZS za pracovný čas.
- 7 Žalobca podal 31. júla 2015 žalobu na vnútroštátny súd.
- 8 Podľa žalobcu je služba VZS pracovným časom. Dobu pracovnej pohotovosti možno za pracovný čas považovať aj vtedy, ak síce zamestnávateľ neurčuje miesto, na ktorom je pracovník povinný sa zdržiavať, ale stanovuje veľmi krátku lehotu, počas ktorej je zamestnanec povinný začať vykonávať svoju prácu. Aj v takomto prípade – dokonca bez konkrétneho určenia miesta, na ktorom je

pracovník povinný sa zdržiavať –, neexistuje možnosť slobodne si vybrať miesto, kde sa pracovník zdržiava. Žalobca poukazuje na to, že služba VZS podstatne obmedzuje jeho voľný čas. Na to, aby dodržal 20-minútovú lehotu, musí v prípade poplachu ihneď vyraziť zo svojho bydliska, a preto sa nemôže venovať činnostiam, ktoré sa nesmú prerušiť. Ak opustí svoje bydlisko, môže sa venovať len takým činnostiam, pri ktorých sa nachádza v bezprostrednej blízkosti svojho vozidla. Počas služby teda nemôže behať, ani jazdiť na bicykli, keďže v takomto prípade nie je zaručené, že dokáže dodržať 20-minútový zásahový čas. Aj pri výbere voľnočasových aktivít so svojou ženou a deťmi je podstatne obmedzený. To znamená, že s deťmi nemôže chodiť na výlety, pretože ak by bol v ich priebehu privolaný k zásahu, musel by ich opustiť. Z uvedeného vyplýva, že počas služby VZS je podstatne obmedzený jednak vo výbere miesta, kde sa bude zdržiavať, a jednak vo výbere svojich činností.

9 Žalobca navrhuje,

1. zrušiť rozhodnutie zo 6. augusta 2014 v znení rozhodnutia o námietke z 2. novembra 2015,
2. konštatovať, že pohotovostná služba, ktorú žalobca vykonával ako veliteľ zásahu (služba VZS) hasičského zboru Offenbach, sa má v celom rozsahu považovať za pracovný čas a zakladá nárok na poskytnutie odmeny,
3. žalovanému uložiť povinnosť zaplatiť žalobcovi za službu, ktorú vykonával ako veliteľ zásahu v období od 11. októbra 2013 do 31. decembra 2015 sumu 27 878,16 eura brutto,
4. rozhodnúť, že prizvanie splnomocnenej osoby do predbežného konania bolo potrebné.

10 Žalovaný navrhuje:

žalobu zamietnuť.

11 Žalovaný sa domnieva, že služba VZS nie je pracovným časom. Žalobca nie je povinný zdržiavať sa na mieste určenom žalovaným, ktoré sa nachádza mimo jeho osobnej sféry. Určená dvadsaťminútová lehota na presun na hranicu mesta ponecháva žalobcovi primeraný priestor, v rámci ktorého sa môže nerušene pohybovať, a to najmä vzhľadom na osobitné práva v cestnej doprave vyhradené zásahovému vozidlu v prípade použitia výstražných znamení. Od plánujúceho štátneho zamestnanca možno očakávať, že sa počas pracovnej pohotovosti na telefóne bude venovať len takým činnostiam, ktoré by v prípade zásahu bolo možné bez následkov prerušiť. Pre kvalifikáciu času ako pracovného času navyše nie sú splnené ani požiadavky pravidelnosti využívania, ktoré požaduje Bundesverwaltungsgericht (Spolkový správny súd).

II.

- 12 Sporové konanie bolo [omissis] prerušené uznesením z 21. februára 2019. Súdnemu dvoru Európskej únie sa v súlade s článkom 267 ZFEÚ predkladá návrh na začatie prejudiciálneho konania o otázkach uvedených vo výroku uznesenia.
- 13 Tieto otázky sa týkajú výkladu článku 2 bodu 1 smernice 2003/88/ES Európskeho parlamentu a Rady zo 4. novembra 2003 o niektorých aspektoch organizácie pracovného času (Ú. v. EÚ L 299, 2003, s. 9; Mim. vyd. 05/004, s. 381).
- 14 Predkladané otázky týkajúce sa výkladu smernice sú relevantné pre rozhodnutie a vyžadujú si vysvetlenie Súdneho dvora. [omissis]

1. Právny rámec

a) Právo Únie

- 15 Článok 2 („Definície“) smernice 2003/88 v bodoch 1 a 2 stanovuje: „Na účely tejto smernice platia tieto definície:
 1. ‚Pracovný čas‘ je akýkoľvek čas, počas ktorého pracovník pracuje podľa pokynov zamestnávateľa a vykonáva svoju činnosť alebo povinnosti v súlade s vnútroštátnymi právnymi predpismi a/alebo praxou:
 2. ‚Čas odpočinku‘ je akýkoľvek čas, ktorý nie je pracovným časom.“

b) Nemecké právo

- 16 Z terminologického hľadiska sa v nemeckom práve rozlišuje medzi pojmom pohotovostná služba, ktorá sa považuje za pracovný čas, a pojmom pracovná pohotovosť na telefóne, ktorá nie je pracovným časom. V ďalšom texte sa pojem doba pracovnej pohotovosti používa ako neutrálny pojem, ktorý nemá vypovedať o kvalifikácii pracovného času.
- 17 [omissis]
- 18 [omissis] [odkaz na chýbajúcu zákonnú právnu úpravu]
- 19 Podľa judikatúry Bundesverwaltungsgericht (Spolkový správny súd) ide o pohotovostnú službu, ktorá sa považuje za pracovný čas v tom prípade, ak je štátny zamestnanec povinný sa zdržiavať na mieste určenom zamestnávateľom mimo jeho osobnej sféry tak, aby bol kedykoľvek pripravený na zásah a vzhľadom na predchádzajúce skúsenosti treba počítať so služobným nasadením [omissis].
- 20 [omissis] Verordnung über die Organisation, Mindeststärke und Ausrüstung der öffentlichen Feuerwehren (nariadenie o organizácii, minimálnom personálnom obsadení a vybavení) zo 17. decembra 2013 [omissis] vo svojej prílohe okrem iného stanovuje:

- 21 „Vybavenie druhého stupňa vrátane potrebného personálu na tento účel sa spravidla použije do 20 minút od vyhlásenia poplachu v mieste zásahu...“
- 22 Podľa informácií oznámených žalovaným si vylúčenie možného ohrozenia mesta Offenbach vyžaduje, aby sa vybavenie a personál stupňa 2 spravidla nasadili už v rámci prvého poplachu.
- 23 Veliteľská zásahová služba hasičského zboru Offenbach je upravená v nariadení o zásahovej službe, časti 103 hasičského zboru Offenbach (znenie z 18. júna 2018). Túto právnu úpravu prijal Amtsleiter (Vedúci služobného úradu, Nemecko) hasičského zboru Offenbach [*omissis*] na účely prevzatia obsahu už uvedeného nariadenia o organizácii, minimálnom personálnom obsadení a vybavení verejných hasičských zborov týkajúceho sa časových požiadaviek stanovených týmto nariadením. Nariadenie o veliteľskej zásahovej službe stanovuje, že v prípade oznámenia poplachu štátnemu zamestnancovi veliteľskej zásahovej služby je táto osoba povinná sa okamžite dostaviť na miesto zásahu a pri tejto príležitosti využiť osobitné a dopravné oprávnenia.
- 24 V súvislosti s povinnosťami štátneho zamestnanca veliteľského zásahového strediska počas výkonu služby VZS sa v nariadení o pohotovostnej zásahovej službe na strane 6 konkrétne uvádza:
- 25 „Štátny zamestnanec veliteľského zásahového strediska vykonáva svoju službu v rámci pracovnej pohotovosti na telefóne a počas výkonu služby je povinný si vybrať také miesto, na ktorom sa bude zdržiavať, ktoré mu umožní dodržať zásahový čas v trvaní 20 minút. Toto pravidlo je splnené, ak pri presune z miesta, na ktorom sa zdržiava, na hranicu mesta Offenbach am Main, v rámci ktorého využije osobitné a cestné oprávnenia, dodrží dobu prepravy v trvaní 20 minút. Tento čas platí v prípade priemernej hustoty cestnej premávky a normálnych cestných a poveternostných podmienok.“

2. Prípustnosť návrhu na začatie prejudiciálneho konania

- 26 [*omissis*]
- 27 Súdny dvor už rozhodol, že činnosti vykonávané zásahovými silami štátnej hasičskej služby patria do pôsobnosti smernice 2003/88 (uznesenie zo 14. júla 2005, Personalrat der Feuerwehr Hamburg, C-52/04, EU:C:2005:467, bod 52).
- 28 Otázky týkajúce sa odmeny za pohotovostnú službu nepatria do pôsobnosti smernice 2003/88 (rozsudok z 21. februára 2018, Matzak, C-518/15, ECLI:EU:C:2018:82, bod 24 a citovaná judikatúra).
- 29 Kvalifikácia služby VZS ako pracovného času v zmysle smernice 2003/88 je predbežnou otázkou, na ktorú je potrebné odpovedať pred rozhodnutím v právnom spore vedenom pred vnútroštátnym súdom. Žalobný návrh žalobcu, v ktorom žiada, aby sa žalovanému uložila povinnosť poskytnúť odmenu za

službu VZS, si podľa vnútroštátneho práva vyžaduje, aby žalobca v rozpore s maximálnym prípustným týždenným pracovným časom podľa smernice 2003/88 vykonával činnosti, ktoré sa majú kvalifikovať ako pracovný čas [omissis]. V takomto prípade by žalobcovi z práva na náhradu podľa vnútroštátnych služobných právnych predpisov, resp. prípadne aj zo zodpovednosti štátu podľa práva Únie vyplýval nárok na náhradné voľno, resp. odmenu. Objasnenie otázky, či sa má doba pracovnej pohotovosti považovať za pracovný čas, je teda relevantnou predbežnou otázkou pre rozhodnutie v právnom spore.

- 30 Okrem toho sa ďalší návrh žalobcu, ktorým sa domáha určenia, že služba VZS je pracovným časom, netýka možnej odmeny, ale jeho cieľom je predchádzať tomu, aby bol v budúcnosti povinný vykonávať službu nad maximálnu prípustnú dĺžku pracovného času upravenú právom Únie.

3. Prvá prejudiciálna otázka

- 31 Svojou prvou prejudiciálnou otázkou sa vnútroštátny súd snaží objasniť, či sa má pohotovostná služba považovať za pracovný čas v zmysle smernice 2003/88 len vtedy, ak je pracovník počas tejto doby povinný sa zdržiavať na mieste, ktoré mu určí zamestnávateľ, alebo či aj bez takéhoto geografického určenia môže ísť s ohľadom na obmedzenie slobodného výberu miesta, resp. v dôsledku *kvalitatívnych* obmedzení trávania voľného času zamestnanca, o pracovný čas.
- 32 O tejto otázke Súdny dvor vo svojich rozsudkoch týkajúcich sa výkladu článku 2 smernice 2003/88 doposiaľ nerozhodol.
- 33 Súdny dvor doteraz vychádzal z predpokladu, že o pracovný čas ide len vtedy, ak je pracovník povinný sa zdržiavať na mieste, ktoré mu určil zamestnávateľ.
- 34 Podľa judikatúry Súdneho dvora je rozhodujúcim faktorom pre kvalifikáciu času ako „pracovného času“ v zmysle smernice 2003/88 skutočnosť, že pracovník je povinný byť fyzicky prítomný na mieste určenom zamestnávateľom a byť mu k dispozícii, aby mohol v prípade potreby okamžite poskytnúť príslušné plnenia. Tieto povinnosti, ktoré znemožňujú dotknutým pracovníkom zvoliť si miesto, na ktorom sa môžu zdržiavať počas doby pohotovosti, totiž treba považovať za povinnosti, ktoré spadajú do rámca výkonu ich pracovných povinností (rozsudok Matzak, už citovaný, bod 59 a tam citovaná judikatúra).
- 35 Na rozdiel od toho ide podľa judikatúry Súdneho dvora o čas odpočinku, ak pracovník vykonáva pohotovostnú službu v nútenom režime, ktorý vyžaduje, aby bol nepretržite dostupný, ale pritom nemusel byť na pracovisku. Aj keď je k dispozícii svojmu zamestnávateľovi v tom zmysle, že musí byť zastihnuteľný, môže v tejto situácii nakladať so svojím časom pri menších obmedzeniach a venovať sa svojim záujmom (rozsudok Matzak, už citovaný, bod 60).
- 36 V konaní vo veci Matzak (rozsudok už citovaný) musel Súdny dvor po prvýkrát odpovedať na otázku, či sa má aj doba pracovnej pohotovosti, ktorú pracovník

trávi doma, považovať za pracovný čas. Súdny dvor odpovedal na túto otázku kladne v prípade skutkových okolností, keď bol pracovník povinný reagovať na výzvu svojho zamestnávateľa do ôsmich minút, čo do značnej miery ovplyvňovalo jeho možnosti venovať sa iným činnostiam.

- 37 V prejednávanej veci vzniká otázka, či sa doba pracovnej pohotovosti môže považovať za pracovný čas v tom prípade, ak sa síce pracovník nemusí zdržiavať na presnom mieste určenom zamestnávateľom, ale vzhľadom na iné časové a obsahové podmienky stanovené zamestnávateľom je pracovník podstatne obmedzený pri výbere miesta, ako aj vo svojich možnostiach venovať sa osobným a sociálnym záujmom.
- 38 Súdny dvor založil vo svojom rozsudku vo veci Matzak kvalifikáciu pohotovostnej služby ako pracovného času na dvoch rovinách: na jednej strane na okolnosti, že pracovník je povinný byť prítomný na mieste určenom zamestnávateľom (v tomto prípade doma), a na druhej strane na obmedzených možnostiach pracovníka venovať sa svojim osobným a sociálnym záujmom, ktoré vyplývajú z povinnosti dostaviť sa na pracovisko v priebehu ôsmich minút (rozsudok Matzak, už citovaný, bod 63).
- 39 Výroky Súdneho dvora vo veci Matzak podľa vnútroštátneho súdu nevyklúčujú, aby sa aj v prípade skutkových okolností, o aké ide v prejednávanej veci, považovala doba pracovnej pohotovosti za pracovný čas, v rámci ktorého zamestnávateľ pracovníkovi síce neurčuje konkrétne miesto, kde je povinný sa zdržiavať, ale pracovník je podstatne obmedzený pri slobodnom výbere miesta a spôsobe trávenia voľného času pracovníka.
- 40 Podľa vnútroštátneho súdu potvrdzujú jeho názor aj návrhy generálnej advokátky Sharpston vo veci Matzak (návrhy z 26. júla 2017, Matzak, C-518/15, EU:C:2017:619, bod 57 a nasl.). Generálna advokátka v nich zdôrazňuje, že výrok Súdneho dvora v jeho doterajšej judikatúre podľa ktorého sa „[povinnosť pracovníka] byť prítomný na mieste určenom zamestnávateľom s cieľom okamžite poskytovať príslušné služby“ musí považovať za rozhodujúci faktor pri kvalifikácii pracovného času, treba chápať s určitou mierou obozretnosti. Rovnako dôležitá je totiž aj kvalita času, ktorý môže pracovník tráviť počas pohotovostnej služby, napríklad tak, že sa môže venovať svojim záujmom a rodine (návrhy vo veci Matzak, bod 57). Okrem toho sa zdá, že generálna advokátka Sharpston skutkový stav v konaní vo veci Matzak nechápala ani v tom zmysle, že hasič v tomto konaní sa musel zdržiavať doma, ale v tom duchu, že tento hasič je len povinný zabezpečiť svoju prítomnosť na hasičskej stanici do ôsmich minút (pozri najmä poznámku pod čiarou 8 a bod 46 návrhov).
- 41 Aj Súdny dvor považuje za relevantnú kvalitu trávenia času, ktorý má pracovník k dispozícii, keďže vo svojom rozsudku vo veci Matzak zdôrazňuje, že sa zohľadnia objektívne obmedzenia možností pracovníka venovať sa svojim osobným a sociálnym záujmom (rozsudok Matzak, už citovaný, bod 63,

z možnosti venovať sa vlastným záujmom vychádza Súdny dvor aj vo svojom uznesení zo 4. marca 2011, C-258/10, Grigore, EU:C:2011:122, bod 66).

- 42 Podľa vnútroštátneho súdu môže ísť v prípade, ak zamestnávateľ neurčuje pracovníkovi povinnosť, aby sa počas pohotovostnej služby zdržiaval doma, o pracovný čas v zmysle smernice aj vtedy, ak zamestnávateľ prostredníctvom časovej požiadavky pre nástup do služby podstatne obmedzuje geografický priestor, v rámci ktorého sa pracovník môže zdržiavať a v ktorom si môže voľne vybrať spôsob trávenia svojho voľného času. Bundesarbeitsgericht (Spolkový súd pre pracovnoprávne spory, Nemecko) vo svojom rozhodnutí vychádzal z predpokladu, že v prípade povinnosti začať s výkonom práce do dvadsiatich minút treba bez ohľadu na to, či zamestnávateľ určil konkrétne miesto, kde je pracovník povinný sa zdržiavať, predpokladať, že ide o pracovný čas. Podľa Bundesarbeitsgericht (Spolkový súd pre pracovnoprávne spory) bola rozhodujúca tá skutočnosť, že v dôsledku krátkeho časového intervalu bola obmedzená možnosť pracovníka voľne si zvoliť miesto, na ktorom sa bude zdržiavať, resp. spôsob, akým bude tráviť svoj voľný čas [omissis].
- 43 Vnútroštátny súd sa domnieva, že v prípade, ak by sa len na základe tej okolnosti, že zamestnávateľ neurčuje presné miesto, kde je pracovník povinný sa zdržiavať, odmietlo, že ide o pracovný čas, hoci povinnosť dostaviť sa do dvadsiatich minút v zásahovej uniforme a so zásahovým vozidlom na konkrétne miesto (v tejto veci na mestskú hranicu Offenbachu) môže pracovníka obmedzovať v trávení voľného času v porovnateľnom rozsahu, ako v prípade, ak by sa mu určilo konkrétne miesto, kde je povinný sa zdržiavať, došlo by k bezdôvodnému rozdielnemu zaobchádzaniu. Len samotná pracovná pohotovosť na telefóne, ktorá nie je pracovným časom, sa na rozdiel od pracovného času vyznačuje tým, že pracovník si môže voľne zvoliť miesto, kde sa bude zdržiavať a je len povinný zabezpečiť svoj bezodkladný nástup do práce. Ak je však časový interval, v rámci ktorého je pracovník povinný začať vykonávať svoju prácu príliš krátky, nemožno hovoriť o slobodnom výbere miesta, kde sa môže pracovník zdržiavať ani vtedy, ak zamestnávateľ neurčil konkrétne miesto, kde je pracovník povinný sa zdržiavať. Dalo by sa tiež povedať, že krátky časový interval určený zamestnávateľom *nepriamo* určuje aj miesto, na ktorom sa pracovník musí zdržiavať, čo vedie k podstatnému obmedzeniu jeho osobného života. Žalobca v prejednávanej veci v bode I opísal predmetné obmedzenia spôsobu trávenia jeho voľného času, a to najmä pokiaľ ide o čas strávený s jeho deťmi.
- 44 Vnútroštátny súd má tiež pochybnosti o tom, že v prípade otázky definície pracovného času sa má prihliadnuť aj na tú skutočnosť, že hľadisko určenia konkrétneho miesta zamestnávateľom, ako kritérium definície pracovného času, by vzhľadom na digitalizáciu práce a možnosti práce z domova mohlo ustúpiť do úzadia.

4. Druhá prejudiciálna otázka

- 45 Druhou prejudiciálnou otázkou sa vnútroštátny súd pýta, či pri kvalifikácii dôb pracovnej pohotovosti ako pracovného času môže mať relevantnú povahu aj frekvencia využívania tejto služby počas takejto doby.
- 46 Bundesverwaltungsgericht (Spolkový správny súd) vo svojej judikatúre v oblasti posudzovania dôb pracovnej pohotovosti ako pracovného času považuje za relevantné, či vzhľadom na predchádzajúce skúsenosti možno predpokladať, že dôjde k služobnému nasadeniu [*omissis*]. Rozhodujúcu povahu má teda spravidla predpokladaná frekvencia služobného nasadenia počas doby pracovnej pohotovosti. Ak je doba pracovnej pohotovosti zásahmi prerušovaná len sporadicky, nejde o pracovný čas.
- 47 Kritérium frekvencie nasadenia doposiaľ v judikatúre Súdneho dvora nezohrávalo podstatnú úlohu. V prípade splnenia ostatných kritérií kvalifikácie času ako pracovného času v zmysle článku 2 smernice 2003/88 nebola skutočne vykonaná práca počas pohotovosti relevantná (rozsudok z 3. októbra 2000, Simap, C-303/98, EU:2000:528, bod 48).
- 48 V prípade kladnej odpovede na prvú prejudiciálnu otázku žiada vnútroštátny súd Súdny dvor o odpoveď, ktorá doposiaľ nebola predmetom judikatúry Súdneho dvora, či a v akom rozsahu môže byť pri posudzovaní, či ide o pracovný čas, relevantná frekvencia nasadenia, ak sa za pracovný čas považujú doby pracovnej pohotovosti, počas ktorých sa pracovník nemusí nachádzať na svojom pracovisku a nevyhnutne ani doma, ale ktoré s ohľadom na iné podmienky ich organizácie podstatne obmedzujú spôsob trávenia voľného času pracovníka.

[*omissis*]